РАҚАМЛИ МУҲИТДА ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ИНСОН КАПИТАЛИНИ БОШҚАРИШДА ИНТЕГРАЦИЯЛАШГАН ЁНДАШУВЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ

Қодирова Зилола Махмудовна
менежмент йўналишида тадқиқотчи

Рақамли трансформация шароитида олий таълим муассасалари фаолиятида инсон капитали асосий стратегик ресурс сифатида намоён бўлмоқда. Таълим жараёнларининг рақамлашуви, академик бошқарувнинг ахборот тизимлари орқали амалга оширилиши ва илмий-тадқиқот фаолиятининг платформалашуви инсон капиталини бошқаришга нисбатан анъанавий ёндашувларни қайта кўриб чиқишни тақозо этмоқда. Бу шароитда инсон капиталини бошқариш фақат кадрлар ҳисоби ёки маъмурий функция сифатида эмас, балки рақамли муҳит билан уйғунлашган комплекс менежмент тизими сифатида қаралиши лозим.

Бу нуқтаи назардан, рақамли муҳитда инсон капиталини бошқариш университетларнинг стратегик ривожланиш дастурларида марказий ўрин эгаллаши лозим. Инсон капиталига оид қарорлар таълим сифатини ошириш, илмий салоҳиятни мустаҳкамлаш ва инновацион фаолликни рағбатлантириш билан бевосита боғлиқ ҳолда қабул қилиниши керак. Бу эса инсон капитали стратегиясини умумий институционал стратегия билан уйғунлаштиришни тақозо этади.

Шу билан бирга, рақамли трансформация инсон капиталини бошқаришда янги компетенцияларни шакллантириш заруратини келтириб чиқаради. Профессор-ўқитувчилар ва маъмурий ходимларнинг рақамли саводхонлиги, маълумотлар билан ишлаш қобилияти ва инновацион фикрлаши университетларнинг рақамли муҳитда самарали

фаолият юритиши учун ҳал қилувчи омилга айланмоқда. Бу ҳолат инсон капиталини ривожлантиришга қаратилган доимий таълим ва қайта тайёрлаш механизмларини жорий этишни талаб этади.

Натижада, рақамли муҳитда инсон капиталини бошқаришга нисбатан интеграциялашган ва стратегик ёндашув университетларнинг институционал барқарорлигини таъминлашга хизмат қилади. Инсон капитали, рақамли инфратузилма ва бошқарув қарорлари ўртасидаги уйғунлик таълим ва илмий фаолият сифатини ошириш, ресурслардан оқилона фойдаланиш ҳамда олий таълим муассасаларининг глобал рақобатбардошлигини мустаҳкамлаш имконини беради.

Интеграциялашган бошқарув моделлари рақамли муҳитда инсон капиталини ривожлантиришга нисбатан комплекс ёндашувни шакллантиради. Бу моделларда инсон капиталига оид қарорлар алоҳида бўлимлар даражасида қабул қилинмай, балки университетнинг умумий стратегик мақсадлари билан уйғунлаштирилган ҳолда ишлаб чиқилади. Натижада, кадрлар ривожи, таълим сифатини ошириш ва илмий салоҳиятни кучайтиришга қаратилган чора-тадбирлар ўзаро мувофиқлашган ҳолда амалга оширилади.

Шу билан бирга, интеграциялашган ёндашув рақамли технологияларни инсон капиталини бошқариш жараёнининг ёрдамчи воситаси эмас, балки унинг таркибий қисми сифатида қарашни тақозо этади. Ахборот тизимлари, рақамли платформалар ва аналитик инструментлар орқали инсон капитали ҳолати доимий мониторинг қилинади, бу эса ўзгарувчан ташқи муҳит шароитида тезкор ва асосланган бошқарув қарорларини қабул қилиш имконини беради. Бундай ёндашув рақамли трансформациянинг функционал эмас, стратегик характерига ишора қилади.

Оқибатда, инсон капиталини бошқаришда интеграциялашган ёндашув олий таълим муассасаларида институционал самарадорликни

оширишга хизмат қилади. Парчаланган қарорлар ўрнини тизимли бошқарув моделлари эгаллаган шароитда университетлар рақамли муҳитга мослашувчанликни таъминлаб, ўзининг таълимий ва илмий миссиясини барқарор равишда амалга ошириш имкониятига эга бўлади. Бу эса инсон капиталини университет ривожланишининг асосий драйвери сифатида намоён этади.

Интеграциялашган ёндашув доирасида инсон капиталини бошқариш фақат алоҳида функциялар мажмуаси сифатида эмас, балки университетнинг умумий бошқарув тизимига чуқур сингдирилган стратегик жараён сифатида қаралиши лозим. Бу ҳолатда кадрлар сиёсати, таълим дастурларини ривожлантириш, илмий фаолиятни рағбатлантириш ва рақамли инфратузилмани модернизация қилиш ўзаро мувофиқлаштирилган ҳолда амалга оширилади. Бундай мувофиқлашув инсон капиталига оид қарорларнинг қисқа муддатли эҳтиёжларга эмас, балки узоқ муддатли институционал мақсадларга хизмат қилишини таъминлайди.

Шунингдек, интеграциялашган ёндашув инсон капиталини бошқаришда дифференциялашган ва персоналлаштирилган стратегияларни жорий этиш имконини беради. Рақамли воситалар орқали профессор-ўқитувчилар ва маъмурий ходимларнинг касбий траекториялари, таълим ва илмий натижалари ҳамда компетенциялари тўғрисидаги маълумотлар тизимли равишда таҳлил қилиниб, уларга мос ривожланиш ва рағбатлантириш чоралари ишлаб чиқилади. Бу эса инсон капиталидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш билан бир қаторда, ходимларнинг институционал садоқатини ҳам мустаҳкамлайди.

Натижада, рақамли муҳитда инсон капиталини бошқаришда интеграциялашган ёндашув олий таълим муассасалари учун фақат технологик янгиланиш воситаси эмас, балки бошқарув парадигмасини ўзгартирувчи омил сифатида намоён бўлади. Инсон капитали, рақамли

технологиялар ва институционал мақсадлар ўртасидаги уйғунлик университетларнинг таълим сифатини ошириш, илмий салоҳиятини мустаҳкамлаш ва глобал таълим маконида барқарор позиция эгаллашини таъминлайди.

Тезис хулосаси сифатида таъкидлаш жоизки, рақамли муҳитда олий таълим муассасалари инсон капиталини бошқаришда интеграциялашган ёндашувларни жорий этиш стратегик зарурат ҳисобланади. Бундай ёндашув инсон капитали, рақамли технологиялар ва бошқарув қарорлари ўртасидаги узвий боғлиқликни таъминлаб, таълим сифатини ошириш, илмий фаолият самарадорлигини кучайтириш ва университетларнинг барқарор ривожланишига хизмат қилади.